

Sporen

Nieuwsbrief van de
Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging

En de vaste rubrieken...

- Editoriaal
- Activiteitenkalenders
- Afdelingsnieuws
- Nieuwtjes uit recente tijdschriften

Jg. 10, nr. 3
 September 2017

Editoriaal

NIEUWSBRIEF VAN DE KONINKLIJKE VLAAMSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

Sporen

Geachte leden

Naar verluidt was de mycologische zomer hier in België geen tegenvaller. Ikzelf nam in Tanabe (Japan) samen met een zeventigtal vrienden en collega's deel aan het 9^e *International Congress on the Systematics and Ecology of Myxomycetes*. We hebben weer heel wat informatie kunnen uitwisselen en ook mooie herinneringen aan de reis overgehouden.

Indien u gedurende deze herfst nog wat tijd over heeft, dan raad ik u aan om een bijzondere tentoonstelling over de myxomyceten te bezoeken, ontworpen door Jan Rammeloo, met als titel "Van Heksenboter tot Duivelskak". Hiervoor moet u in de Plantentuin van de Universiteit Gent zijn (K.L. Ledeganckstraat 35, Gent) van 28 september tot 22 oktober 2017.

Als u dan nog niet genoeg heeft van dit onderwerp, kan u zelfs het pas gepubliceerde boek "Myxomycetes" (uitgeverij Elsevier) kopen. Hierin zal u nog meer te weten komen over de biologie, systematiek, biogeografie en ecologie van deze fascinerende amoeben.

Verder wens ik u veel leesgenot met deze nieuwe Sporen en een rijk gevuld padenstoelenseizoen met gegarandeerd wat myxo's.

Myriam de Haan

voorzitter KVMV

Excursiekalender

D = dagexcursie, V = voormiddag, N = namiddag

Voor **AMK** is het uur van samenkomst steeds **9.45 uur**, tenzij anders vermeld! Deelname aan een activiteit geschiedt op eigen verantwoordelijkheid. De aangeduide reisweg geldt bij vertrek vanuit Antwerpen. Enkel deelnemen aan de namiddagexcursie is mogelijk na afspraak met de contactpersoon.

Voor **OVMW** is het uur van samenkomst bij excursies steeds **9.30 uur**, tenzij anders vermeld!

Voor **ZWAM** is de afspraak ter plaatse telkens te **9.30 uur (D)** of **14.00 uur (N)**.

Weekexcursies van de AMK-Werkgroep Mycologie

Om de twee weken gaat de werkgroep op excursie, telkens op donderdagvoormiddag. De leden worden per mail, of telefonisch op vraag, verwittigd van de excursieplaatsen. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Lieve Deceuninck: lieve.deceuninck@skynet.be of 03 455 01 27. (Uitleg werking: zie Sporen nr. 1-2)

Reeds door de afdelingen vastgelegde excursies tot eind december

zaterdag 07-10-2017 - KVMV /OVMW (D)

Levierenbos te Flobecq (Vloesberg) (V) en **Muziekbos** te Ronse (N)

Kerk van Oprakel in de voormiddag; kerk Louise-Marie te Maarkedal (Etikhove, La Salettestraat) in de namiddag. Via de N60 kom je even vóór Ronse, voorbij de wegversmalling, aan verkeerslichten. Sla hier linksaf. Na ruim 4 km aan de rechterzijde de kerk.

Contact: voormiddag Nathan Schoutteten (0495 11 38 16) en namiddag Eddy Saveyn (0477 03 20 75)

zondag 08-10-2017 - ZWAM (N)

Dassenaarde te Molenstede

Vertrek om 14.00 u. op de parking nabij Speelpleinen, Asdonckstraat.

Leiding: Robert De Ceuster (0484 66 43 70)

zaterdag 14-10-2017 - MYCOLIM (N)

Terril te Houthalen

Samenkomst 14.00 u. op de parking Oude Mijn, Pastorijstraat te Houthalen.

Contact: Jan Cornelis (0473 42 87 41)

zaterdag 14-10-2017 - OVMW (V)

Volkegembos te Volkegem (Oudenaarde)

Samenkomst aan de kerk van Volkegem, De la Kethulleplein. Vanaf de N60 aan het rond punt te Leupegem (Oudenaarde) linksaf richting Brakel. Even voorbij de verkeerslichten linksaf richting Aalst/Zwalm. Na een kleine km rechtsaf aan een Sparwinkel (Rekkemstraat). Na 1 km rechtdoor rijden kom je aan de kerk van Volkegem.

Contact: Eddy Saveyn (0477 03 20 75)

zaterdag 14-10-2017 - AMK (D)

Bels Lijntje te Turnhout

Vertrek om 9.45 u. op de parking van de Klein Engelandhoeve, Klein Engeland 29 te Turnhout. Bereikbaar via de ring rond Turnhout, dan de N119 richting Baarle-Nassau (Baarle-Hertog), ± 4 km verder op deze weg vind je aan de linkerkant de hoeve met parking.

Leiding: Lieve Deceuninck (0475 268 167)

zaterdag 14-10-2017 - ZWAM (N)

Arenbergpark te Heverlee

Vertrek om 14.00 u. in de Kardinaal Mercierlaan, t.h.v. de Romaanse kapel.

Leiding: Georges Buelens (0471 20 50 14)

vrijdag 20-10 t/m maandag 23-10-2017 - KVMV/ZWAM

KVMV-werkweek te Tongerlo

De werkweek 2017 gaat door in het Sporta-centrum, van vrijdag 20 oktober tot maandag 23 oktober 2017. De inschrijvingen zijn afgesloten.

zaterdag 21-10-2017 - ZWAM (D)

Beeltjens te Westerlo (V) en **Kwarekken** te Westerlo (N)

Deze excursies hebben plaats tijdens het werkweekend van KVMV. Alle leden van KVMV kunnen zich hierbij aansluiten. Samenkomst om 9.45 u. aan de parking van het SPORTA-centrum, Geneinde 2 (Tongerlo) te 2260 Westerlo. Tijdens de middag keren we terug naar het SPORTA-centrum waar het mogelijk is een warme maaltijd te nemen voor de prijs van 16,25 euro in het restaurant aldaar. Inschrijving vóór 1 oktober bij Robert De Ceuster (robert.de.ceuster@scarlet.be) is noodzakelijk evenals het storten van 16,25 euro op de KVMV rekening BE17 7370 1875 7621. Pick-nick is niet toegelaten.

zaterdag 21-10-2017 - MYCOLIM (N)

Domein Hengelhoef te Houthalen

Samenkomst om 14.00 u. op de parking Hengelhoef, Hengelhoefdreef 2 te Houthalen.

Contact: Marc Meert (0477 61 47 09)

zaterdag 28-10-2017 - OVMW (V)

Keigat te Zomergem

Samenkomst bij het kruis in de Veldkruisstraat: E40 afrit Aalter, N44 richting Maldegem, eerste lichten over het kanaal Gent-Brugge rechtsaf N499, voorbij de kerk van Ursel en na 1,5 km rechtsaf tot aan het kruis in de Veldkruisstraat.

Contact: Etienne Vanaelst (0474 64 23 23)

zaterdag 28-10-2017 - AMK (V)

Zoniënwoud te Groenendaal

Vertrek om 9.45 u. aan het station van Groenendaal, Groenendaalsesteenweg te Hoeilaart. 's Middags wordt er gepicknickt in het Bosmuseum Jan van Ruusbroec, GPS Tumulidreef te Hoeilaart. Eten en drank zelf mee te brengen: er is geen eten te verkrijgen.

Leiding: Lieve Deceuninck (0475 26 81 67)

zaterdag 28-10-2017 - ZWAM (N)

Tienbunderbos te Rillaar

Vertrek om 14.00 u. bij het kruispunt van de Haldertstraat en de Rillaarseweg (Meubelen Serré) te Tielt-Winge.

Leiding: Georges Buelens (0471 20 50 14)

zondag 29-10-2017 - MYCOLIM (N)

Wijers, Zonhoven

Samenkomst om 14.00 u. op de parking Heidestrand, Zwanestraat 105, Zonhoven.

Contact: Richard Pawlowski (011 57 49 70)

zaterdag 04-11-2017 - AMK (V)

Kleiputten van Terhagen

Vertrek om 9.45 u. van op de parking Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen. Te bereiken via E19 (afrit 8-Rumst) of via A12 (afrit 9-Boom), juist vóór de Rupeltunnel. Via de E19 ligt de parking rechts, 100 m voorbij de kerk van Terhagen. Via de A12 ligt de parking links, na het rondpunt, bij het binnenrijden van Terhagen.

Leiding: André de Haan (03 666 91 34 of 0486 63 94 67)

zaterdag 04-11-2017 - OVMW (V)

Gulke Putten te Wingene

Bijeenkomst om 9.30 uur aan de ingang van het reservaat (Predikherenstraat, Wingene). E40 afrit 10 Beernem, richting Wingene, tot aan het Aanwijs, daar links afslaan, Torenweg, Vagevuurstraat, Bruggesteenweg tot aan kruispunt met Predikherenstraat, en daar rechts afslaan.

Contact: Mieke Verbeken (051 65 89 80)

zaterdag 11-11-2017 - OVMW (V)

Lembeekse bossen te Lembeke

Parking Tragelstraat Lembeke. GPS 51.18074, 3.64076. Bereikbaar: N9 Gent-Eeklo Gentseseenweg, K. Astridplein net voorbij station van Eeklo rechtsaf Oostveldstraat, Eeklostraat en volgen tot op de rotonde te Lembeke, eerste afslag rechts Ledestraat, links meevolgen Warande en na 100 m rechtsaf Tragelstraat. Na 200 m op de linkerkant ligt de vernieuwde parking.

Contact: Etienne Vanaelst (0474 64 23 23)

zondag 12-11-2017 - AMK (V)

Prinsenpark te Retie, met etentje als seizoensafsluiting

Vertrek om 9.45 u. op de ruime parking aan de ingang, Kastelsedijk te Retie. GPS-adres: Kastelsedijk 10 te 2480 Desiel. Bereikbaar via E34, afrit 25, richting Retie via N18 (± 4 km). Aan rond punt de ring rond Retie nemen (1 km), dan rechts de N118 nemen, richting Geel.

Na 3,5 km, aan verkeerslichten, rechts nemen, richting Prin-

senpark. Halve dag, met etentje als seizoensafsluiting.

Leiding: Jos Volders (0497 66 62 84)

zondag 12-11-2017 - ZWAM (N)

Mollendaalbos te Blanden

Vertrek om 14.00 u. op de parking bij de begraafplaats van Blanden/Hasrode op het einde van de Kartuizerstraat.

Leiding: Georges Buelens. Dit is de laatste ZWAM-excursie

van het seizoen met afsluiter in het Radiomuseum.

zaterdag 18-11-2017 - OVMW (V)

Arduinbos te Geraardsbergen

Hoge Buizemont 247 (dit is de parking van woonzorgcentrum Denderoord), Geraardsbergen (Overboelare), hoek Denderoordstraat met Hoge Buizemont.

Contact: Willem Boonen (054 41 75 85 of 0479 09 80 37)

Educatieve bijeenkomsten

De bijeenkomsten (W) in **Gent** gaan door om 10.00 uur (tot ten laatste 16.00 uur) bij de Onderzoeksgroep Mycologie van de Universiteit Gent, K.L. Ledeganckstraat 35, 2^e verdieping. De toegang is het gemakkelijkst via de plantentuin. De microscopie-avonden beginnen om 19.30 uur ; gebruik 's avonds de hoofdingang.

De bijeenkomsten in **Antwerpen** gaan door in de Bioruimte van de UA Antwerpen, Campus Drie Eiken (gebouw Gouverneur Andries Kinsbergen), GPS-adres: Fort VI-straat te Wilrijk (tegenover gebouw G). Vóór iedere vergadering (behalve bestuurlijke vergaderingen) is er vanaf 19.30 uur gelegenheid om boeken uit de bibliotheek te ontlenen. Het opstellen van de microscopen voor praktijklessen en mycologische werkgroepavonden gebeurt bij voorkeur vóór 20.00 uur zodat de sessies vlot kunnen beginnen. De bib is steeds gesloten de 4^e dinsdag van de maand.

De ZWAM-bijeenkomsten in **Diest** gaan door van 19.00 tot 22.00 uur in het Bezoekerscentrum van het Webbekomsbroek, Omer Vanoudenhovelaan 48 te Diest.

maandag 02-10-2017 - ZWAM (A)

Educatieve bijeenkomsten ZWAM (Diest)

Mogelijkheid om onder begeleiding van ervaren mycologen, met eigen microscoop en vondsten, aan determinatie te doen. De bibliotheek is dan open voor het gebruik van determinatiewerken vanaf 19.00 u.

dinsdag 03-10-2017 - AMK (A)

Determinatieavond met les microscopische technieken op vers materiaal; thema: hoedhuidtypes

Van 19.30 - 22.00 u.; microscopen kunnen vanaf 19.00 u. opgesteld worden. Leiding: gevorderde leden.

dinsdag 10-10-2017 - AMK (A)

Determinatieavond met les microscopische technieken op

vers materiaal; thema: hoedhuidtypes

Van 19.30 - 22.00 u.; microscopen kunnen vanaf 19.00 u. opgesteld worden. Leiding: gevorderde leden.

dinsdag 10-10-2017 - MYCOLIM (A)

Determinatieavond, Bokrijk

19.30-22.00 u. in het PNC, Craenevenne 86, 3600 Genk.

Contact: Leden Mycolim

maandag 16-10-2017 - ZWAM (A)

Educatieve bijeenkomsten ZWAM (Diest)

Mogelijkheid om onder begeleiding van ervaren mycologen, met eigen microscoop en vondsten, aan determinatie te doen. De bibliotheek is dan open voor het gebruik van determinatiewerken vanaf 19.00 u.

dinsdag 17-10-2017 - AMK (A)

Determinatieavond met les microscopische technieken op vers materiaal

Het thema wordt bepaald aan de hand van de aanwezige exemplaren.

Van 19.30 - 22.00 u.; microscopen kunnen vanaf 19.00 u. opgesteld worden. Leiding: gevorderde leden.

dinsdag 24-10-2017 - KVMV (A)

KVMV-bestuursvergadering. KVMV-bibliotheek gesloten.

dinsdag 24-10-2017 - MYCOLIM (A)

Determinatieavond, Bokrijk

19.30-22.00 u. in het PNC, Craenevenne 86, 3600 Genk.

Contact: Leden Mycolim.

maandag 30-10-2017 - ZWAM (A)

Educatieve bijeenkomsten ZWAM (Diest)

Mogelijkheid om onder begeleiding van ervaren mycologen, met eigen microscoop en vondsten, aan determinatie te doen. De bibliotheek is dan open voor het gebruik van determinatiewerken vanaf 19.00 u.

dinsdag 31-10-2017 - AMK (A)

Determinatieavond: inoefenen van microscopische technieken; thema: myxomyceten

Practicum op aangebracht, vers materiaal of exsiccaten van myxomyceten en paddenstoelen.

Van 19.30 - 22.00 u.; microscopen kunnen vanaf 19.00 u. opgesteld worden.

Begeleiding door Myriam de Haan (myxomyceten) en gevorderde leden.

dinsdag 07-11-2017 - AMK (A)

Determinatieavond met les microscopische technieken op vers materiaal

Het thema wordt bepaald aan de hand van de aanwezige exemplaren.

Van 19.30 - 22.00 u.; microscopen kunnen vanaf 19.00 u. op-

gesteld worden. Leiding: gevorderde leden.

Gelijktijdig hiermee houdt de redactieraad van Sporen haar vergadering.

maandag 13-11-2017 - ZWAM (A)

Educatieve bijeenkomsten ZWAM (Diest)

Mogelijkheid om onder begeleiding van ervaren mycologen, met eigen microscoop en vondsten, aan determinatie te doen. De bibliotheek is dan open voor het gebruik van determinatiewerken vanaf 19.00 u.

dinsdag 14-11-2017 - AMK (A)

AMK-stuurgroepvergadering

Alle leden zijn welkom bij de bespreking van de AMK-werking. Agendapunt: opstellen excursielijst 2018. Ideeën kunnen op voorhand gemaild worden naar lieve.deceuninck@skynet.be. Aanvang: 20.00 u.

dinsdag 21-11-2017 - AMK (A)

AMK-cursus microscopie - les 1: het maken van verschillende soorten preparaten

Cursus 'Microscopie in functie van de mycologie' met voorafgaand twee veldexcursies. Zie ook aankondiging verder in deze Sporen. Info en inschrijving: Judith De Keyser (judithdekeyser@scarlet.be - tel. 0495 69 89 50).

Voor de ingeschrevenen van de cursus microscopie. Aanvang 19.30 u. voor opstelling microscopen. Cursus begint stipt om 20.00 u. Leiding: Judith De Keyser.

maandag 27-11-2017 - ZWAM (A)

Educatieve bijeenkomsten ZWAM (Diest)

Mogelijkheid om onder begeleiding van ervaren mycologen, met eigen microscoop en vondsten, aan determinatie te doen. De bibliotheek is dan open voor het gebruik van determinatiewerken vanaf 19.00 u.

dinsdag 28-11-2017 - AMK (A)

AMK-cursus microscopie - les 2: basidiën en sporen (vormen en observatiemilieu)

Voor de ingeschrevenen van de cursus microscopie. Aanvang 19.30 u. voor opstelling microscopen. De cursus begint stipt

om 20.00 u. Leiding: André de Haan.

dinsdag 05-12-2017 - AMK (A)

AMK-cursus microscopie - les 3: cystiden (vormen en observatiemilieu)

Voor de ingeschrevenen van de cursus microscopie. Aanvang 19.30 u. voor opstelling microscopen. De cursus begint stipt om 20.00 u. Leiding: Wim Veraghtert

maandag 11-12-2017 - ZWAM (A)

Educatieve bijeenkomsten ZWAM (Diest)

Mogelijkheid om onder begeleiding van ervaren mycologen, met eigen microscoop en vondsten, aan determinatie te doen. De bibliotheek is dan open voor het gebruik van determinatiewerken vanaf 19.00 u.

dinsdag 12-12-2017 - AMK (A)

AMK-cursus microscopie - les 4: overige cellen

Voor de ingeschrevenen van de cursus microscopie. Aanvang 19.30 u. voor opstelling microscopen. De cursus begint stipt om 20.00 u. Leiding: Lieve Deceuninck.

dinsdag 19-12-2017 - AMK (A)

AMK-cursus microscopie - les 5: het meten van de verschillende elementen

Voor de ingeschrevenen van de cursus microscopie. Aanvang 19.30 u. voor opstelling microscopen. De cursus begint stipt om 20.00 u. Leiding: Hugo De Beuckeleer.

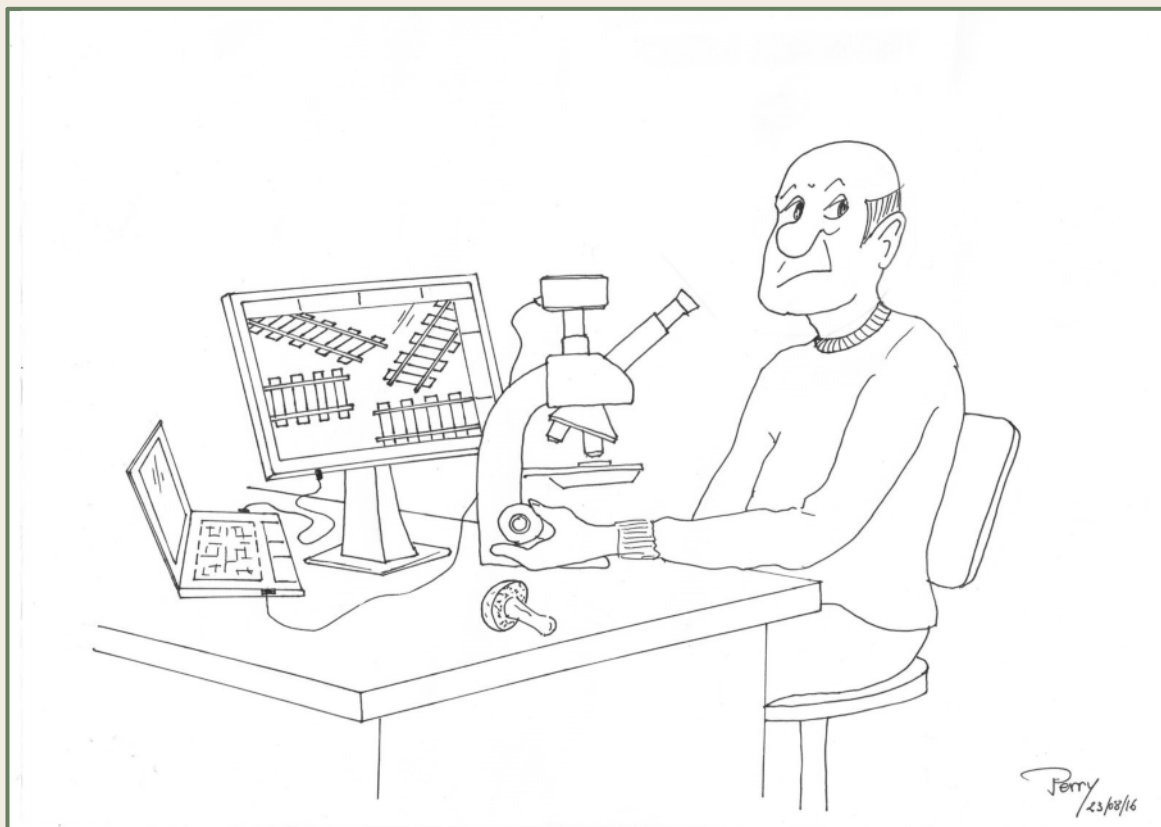
dinsdag 26-12-2017 - KVMV (A)

KVMV-bibliotheek gesloten

Door de AMK-winterstop is de UAntwerpen-bioruimte niet toegankelijk.

Grinniken met mycologen (Staf Persoons)

Zie ook nog verder op pagina 7...

Cursus “Microscopie in functie van de mycologie” met voorafgaand twee veldexcursies

Na twee voorbereidende veldexcursies starten wij op dinsdagavond 21 november 2017 met een vijfdelige cursus mycologische microscopie.

De doelgroep voor deze cursus zijn leden van de KVMV met een basiskennis van de macrokenmerken van paddenstoelen. Iedereen die zich voordien laat inschrijven als lid, kan zich voor de cursus opgeven.

Cursuskalender

Veldexcursies: de praktische afspraken voor de veldexcursies worden een week vooraf meegedeeld.

Zaterdag 18-11-2017 (VM) Geen microscopie zonder macro-observatie

Zondag 26-11-2017 (NM) Veldvereisten voor microscopisch onderzoek

Microscopie-avonden: de lessen bestaan uit een presentatie gevolgd door een practicum microscopie.

Dinsdag 21-11-2017 Het maken van verschillende soorten preparaten

Dinsdag 28-11-2017 Basidiën en sporen (vormen en observatiemilieu)

Dinsdag 05-12-2017 Cystiden (vormen en observatiemilieu)

Dinsdag 12-12-2017 Overige cellen

Dinsdag 19-12-2017 Het meten van de verschillende elementen

Verdere bijzonderheden

De praktische afspraken voor de veldexcursies worden een week vooraf meegedeeld.

De cursusavonden gaan door in de bioruimte van de UAntwerpen, gebouw O, aan de Fort VI-straat te 2610 Antwerpen vanaf 19.30 uur, zodat de microscopen kunnen opgesteld worden vóór het theoriegedeelte; dit start stipt om 20 uur. Dit gedeelte wordt onmiddellijk gevolgd door het praktijkgedeelte. De cursusavond eindigt om 21.50 uur.

Inschrijven kan bij de AMK-cursuscoördinator: judithdekeyser@scarlet.be (of 0495 69 89 50).

PS: Om praktische redenen zullen we de inschrijvingen afsluiten bij 20 kandidaten.

Snel inschrijven is dus de boodschap!

Scharlaken borstelbekertje - *Cheilymenia stercoraria* (Velen.) J. Moravec

François Bartholomeeussen - francois.bartholomeeussen@skynet.be

Sommigen beweren dat inventariseren saai is. Niets is minder waar! Het begint allemaal met het hoopvol verlangen naar ontbrekende soorten in onze inventaris, gevolgd door de eigenlijke, avontuurlijke zoektocht om dan te eindigen in een heroïsch gevecht met microscoop en determinatiesleutels. De apotheose, het op naam brengen, scheert ongekende hoogten als derden de vondst oppikken en er een wetenschappelijke studie aan wijden. Iedereen beleeft er enorm veel plezier aan en alles wordt voor het nageslacht bewaard. Om mijn bewering te staven volgen hierna twee publicaties. De eerste verscheen in het regionaal tijdschrift van Natuurpunt regio Turnhout "Haaklewie". De tweede publicatie verscheen in "Zeitschrift für Mykologie 83/1, 2017" van de *Deutsche Gesellschaft für Mykologie*. Van de auteur Uwe Lindemann kreeg ik, welwillend, de toelating om zijn beschrijving van *Cheilymenia stercoraria* te gebruiken. Nogmaals wil ik de heer Uwe Lindemann hartelijk danken voor zijn studie en vermelde toelating. Tevens wens ik voor de vertaling, samenvatting en nalezing van de tweede publicatie mijn dankbaarheid te uiten jegens Lieve Deceuninck, Gut Tilkin en Bernard Declercq.

De sleutel zit in de keutel – François Bartholomeeussen

Donderdag 27 november 2014. Met een ondeugende twinkeling in zijn ogen duwt Staf Elsermans, juist voor ons vertrek naar Tielenkamp, een botervlootje in mijn handen. "Hier, zoek dat maar eens uit!" zegt hij schalks.

Twee dagen eerder bracht hij een bezoek aan het orchideeënweitje dat hij al jarenlang beheert. De Dongen te Turnhout is een klein hooiland met een oppervlakte van slechts 0,7 ha. Aangekocht door Natuurpunt in 1984 bestaat het links uit natte heide (dopheide) en rechts uit een schrale weide met in de zomer een overvloed aan Gevlekte orchissen. Jarenlang bestond het beheer uit éénmaal per jaar maaien en afvoeren. Sinds drie jaar heeft Staf de hulp ingeroepen van enkele scha-

pen in de hoop de strijd tegen de opschietende boompjes te winnen. De schapen grazen in juli, augustus en september. Staf is de vijf schapen van Lambert heel dankbaar want deze levende grasmachientjes leveren prachtig werk. Op een schapenspoor vond hij minuscule paddenstoelen. Bij het zien van deze zeer kleine, roodbruine schijfjes (< 2,5 mm) dacht hij: "Dat is iets voor Swatje!"

Thuis open ik, nieuwsgierig, het botervlootje en bekijk de inhoud. Het angstgevoel dat een eerste communicantje heeft als de meester hem enkele rekensommen mee naar huis geeft, sluipt in mijn hart! Mijn determinatiedrang is niet te bedwingen. Een determinatiesleutel gebruiken zit er niet in (is het jeugdige enthousiasme of amateurisme?). Dan maar onmiddellijk foto's bekijken in Breitenbach & Kränzlin (1984). De blubber waarop de apothecia (schijfvormige vruchtlichamen) liggen is volgens Staf schapenmest. Inderdaad maar het is meer een geplette brei van keutels, modder en plantenresten. Dus "dung" is mijn leidraad en zo kom ik al snel bij het geslacht *Cheilymenia*. De volgende zaterdagmorgen is het de bedoeling om de kleine schijfjes te scheiden van de mest en een flinterdunne doorsnede te maken met een scheermesje om dit preparaat onder de microscoop te bekijken. Niet echt gemakkelijk door de kleine afmetingen van het schijfvormige paddenstoeltje. De twijfel slaat toe: haren ontbreken op de rand en op de zijkant en de sporenvorm is niet terug te vinden in mijn beperkte bibliotheek! Het forum van Ascofrance, de Franse site waar de liefhebbers van ascomyceten elkaar digitaal ontmoeten, moet hulp bieden. Mijn beste Engels wordt bovengehaald om een vraag om hulp te posten. Al vlug meldt men mij, vanuit Frankrijk en Spanje, dat de sporen niet rijp zijn. Wat ontmoedigd zoek ik op dezelfde site in "base de données". De zoekterm "dung" leidt me naar *Cheilymenia stercoraria*. Dezelfde dag krijg ik op het forum ook een hint in die richting van een Spaanse mycoloog. Het

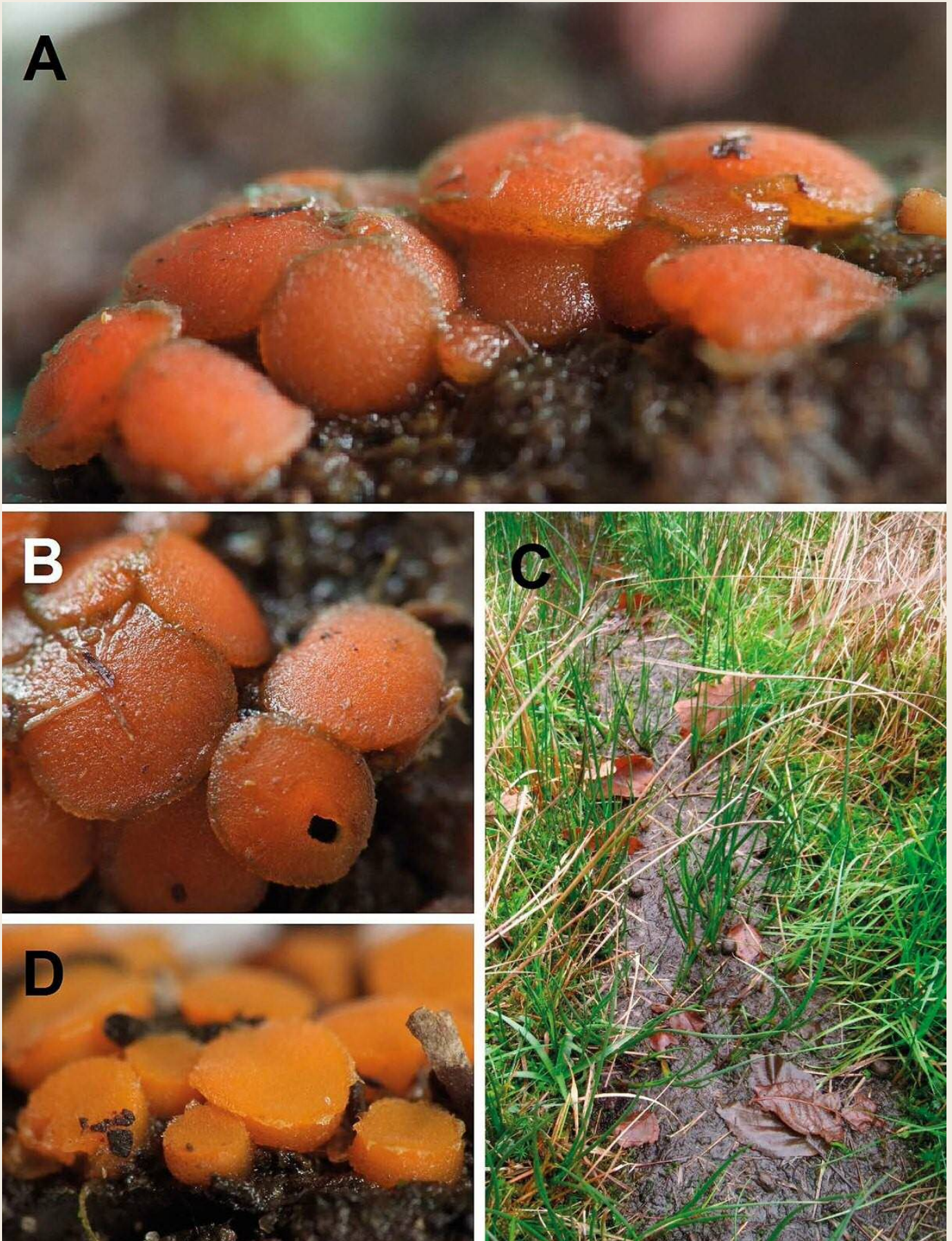

Foto 1: *Cheilymenia stercoraria* – A-B: vruchtlichamen in verse toestand; C: vindplaats in orchideeën-weide;
Byssonectria deformis – D: vruchtlichamen in verse toestand.

Foto's: Uwe Lindemann (A, B + D); François Bartholomeeusen (C). © 2017 – Deutsche Gesellschaft für Mykologie

ontbreekt me aan lectuur over deze asco en zoeken op internet brengt geen soelaas. Vanuit Tsjechië stuurt men mij een mail met een beschrijving, gekopieerd uit het boek van Moravec over deze ascomycetensoort. Alles klopt, enkel de ornamentaties (wratten, stekels of richels) op de sporenwand zijn voor mij onvindbaar. Enkele dagen later vraagt een Duitse mycoloog om wat vers materiaal op te sturen naar Berlijn. Het is al 11 december als ik met Staf een spoedbezoek breng aan de Dongen om opnieuw in de schapenstront te duiken. We vinden gelukkig nog een goede voorraad van de paddenstoel die de Nederlandse naam Scharlaken borstelbekertje heeft gekregen. Vermoedelijk heb ik wel één of meerdere wetten overtreden door, zonder vergunning, mest te exporteren naar Duitsland. Donderdag op de post en zaterdag in de brievenbus in Berlijn! Proficiat aan de Belgische en Duitse post. Uwe Lindemann, de Duitse amateurmycoloog, bevestigt al snel mijn determinatie. Ook hij had moeite met het vinden van de sporenornamenten. Later wil hij een studie maken van deze paddenstoelsoort. Een mailtje aan Bernard Declercq (Belgische topmycoloog als het over zakjeszwammen gaat) maakt snel duidelijk dat dit de eerste vondst is voor België. Voor de tweede keer doe ik beroep op de post om een vracht mest op te sturen. De heer Declercq zal de nieuwe soort toevoegen aan de Standaardlijst van Ascomycota van Vlaanderen en het Brussels Gewest en daarvoor moet hij een exsiccata aanmaken (de paddenstoeltjes worden gedroogd en gedeponereerd in een herbarium). Het is dus officieel, de Dongen heeft een tweede parel aan zijn kroon. Na de Gevlekte orchis vergroot een piepklein paddenstoeltje het belang van dit natuurgebied.

Op een professionele manier vult Uwe Lindemann mijn beschrijving van de paddenstoel aan, zodat ik trots als een pauw mijn huiswerk kan afleveren aan Staf. Half Europa werd door mij lastig gevallen, maar voor Staf is het eenvoudig. Hij glundert en zegt: "De sleutel zat in de keutel!"

Literatuur

Breitenbach, J. & Kränzlin, F. (1984). Fungi of Switzerland (Vol. 1). Verlag Mykologia, Luzern. 313 pp.

Macroscopische en microscopische beschrijving van *Cheilymenia stercoraria* – Uwe Lindemann & Pablo Alvarado

De gesequencete vondst van *Cheilymenia stercoraria* beantwoordt volkomen aan de beschrijving in Moravec (1968: 37), Moravec (2005: 165-170) en Rubio et al. (2013: 8-10). Het enige verschil bestaat erin dat in deze hieronder beschreven vondst geen excipulumcellen met haarvormige uitgroeisels konden waargenomen worden.

C. stercoraria werd gesequencet omdat deze enige morfologische gelijkenis met *Byssonectria deformis* vertoont. Bijkomende, morfologische studie toonde echter duidelijk de verschillen in sporenvorm, -grootte en vorm van het vruchtlichaam (foto 1 A, B + D). Verder bevatten de ascosporen van *C. stercoraria* alleen in onrijpe toestand lichtbrekende oliedruppels terwijl er in de rijpe sporen geen druppels aanwezig zijn. Bij *B. deformis* daarentegen bevat de inhoud van rijpe sporen talrijke lichtbrekende oliedruppels. (foto 2 E, F, G + J). De parafysen van *C. stercoraria* onderscheiden zich, ondanks de grote gelijkenis, in een belangrijk aspect van die van *B. deformis*: terwijl de oranje pigmentdruppels van *B. deformis* normaal gezien niet kristalliseren of samenvloeien, kristalliseren deze van *C. stercoraria* reeds in verse toestand (foto 2C). Dit gaf al tijdens het microscopisch onderzoek het vermoeden dat het niet om een *Cheilymenia* s.str. ging, maar dat het eerder een soort rond *Scutellinia* (Cooke) Lambotte betrof. Voor de soorten van dit genus is de kristallisatie van de pigmentdruppels zeer typisch. Dit vermoeden werd na sequencing bevestigd.

Gezien de resultaten van het moleculair onderzoek de mogelijkheid openlaten of er voor *C. stercoraria* een eigen, van *Scutellinia* onafhankelijk genus, kon geschapen worden, zal hier de soort nog als *Cheilymenia stercoraria* voorgesteld worden. Bij een eventuele taxonomische herindeling van het genus *Scutellinia* in de toekomst, kan er voor de morfologische kenmerken van *C. stercoraria* op de hier volgende beschrijving van de gesequencete vondst teruggegrepen worden.

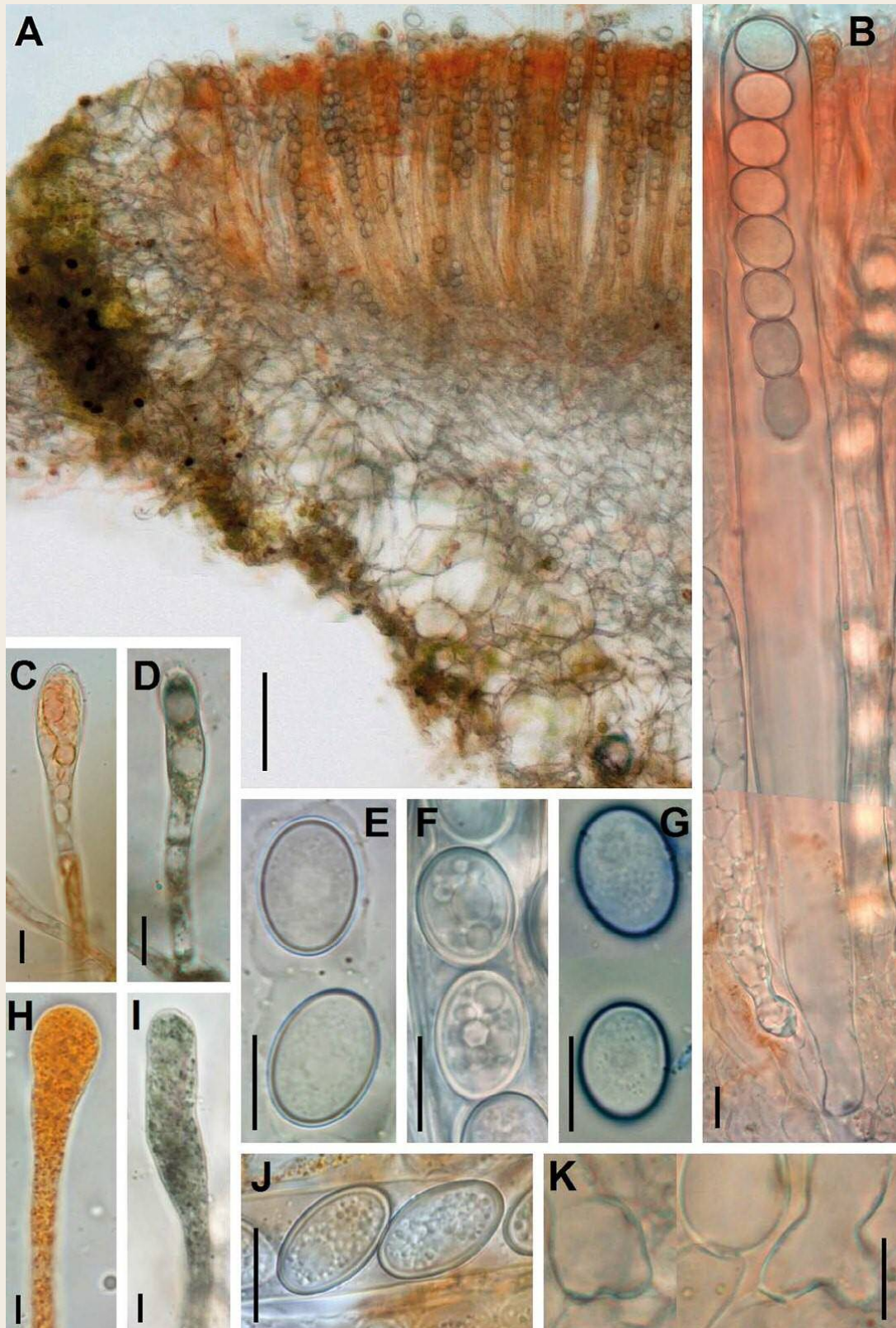

Foto 2: *Cheilymenia stercoraria* – **A**: doorsnede van apothecium (buitenzijde links met algen); **B**: ascus met paraphysen; **C**: parafyse (levend); **D**: parafyse in lugol (dood), groenverkleuring van het pigment; **E**: vrije sporen met gelbekleding (rijp, levend); **F**: sporen (onrijp, levend); **G**: sporen in katoenblauw (met weinig, wrattige, zwak uitgesproken ornamentatie); **K**: ascusbasis met haken

Byssonectria deformis – **H**: parafyse (levend); **I**: parafyse in lugol (dood), groenverkleuring van het pigment; **J**: sporen in ascus (rijp, levend)

Foto's: Uwe Lindemann. © 2017 – Deutsche Gesellschaft für Mykologie (maatstreef = 10 µm, behalve A: maatstreef = 100 µm)

Beschrijving

Bestudeerd materiaal

België, Turnhout, De Dongen, ongeveer 20 m boven zeespiegel, 51°16'39.8"N, 4°56'03.8"O, in modder in een orchideeënweide (hoofdzakelijk *Dactylorhiza maculata*) op een mengeling van schapenmest, modder, gras en kruiden, 11-12-2014, leg. Staf Elsermans & François Bartholomeeusen, det. Raul Teña Lahoz, conf. Uwe Lindemann.

Macroscopische kenmerken

De apothecia met een grootte van 1 tot 2,5 mm in diameter groeien verspreid tot gedrongen, soms tot twintig vruchtlichamen bijeen. De vruchtlichamen ontwikkelen zich op met schapenmest, gras en kruiden gemengde modder. Eerst zijn ze obconisch (omgekeerd kegelvormig), later toenemend kussenvormig en zittend. De rand is niet afgetekend en bevat geen haren. Het hymenium is oranje-rood. De buitenzijde is gelijk van kleur. Op enkele plaatsen is er een licht groen-bruine verkleuring door algengroei. De basis van de vruchtlichamen is voorzien van talrijke hyphoïde haren (ankerhyfen).

Microscopische kenmerken

De asci bevatten 8 sporen, vaak ook een kleiner aantal, die cilindrisch zijn en uniseriaat (sporen 1-rijig gerangschikt). De sporenzakjes meten 240-265 x 21,5-27 µm. De asci zijn in lugol-oplossing inamyloïde en de basis is voorzien van haken. De hyaliene ascosporen zijn zwak dikwandig en bevatten aanvankelijk talrijke kleine druppels (foto 2F), later kleine korrels. De sporen zijn eenkernig, eerst bolvormig en later breed ellipsoïde (foto 2E). De sporenwand is overwegend glad. Enkele sporen vertoonden een fijnwratte ornamentatie die zelfs in olie-immersie en kleuring met katoenblauw amper waar te nemen is. De sporen meten 15-18 x 12,3-13(-14,5) µm ($Q_{gem} 1,20$) en zijn omgeven met een hyaliene gellaag die verkleurt in briljant cerylblauw; er kon geen perispore waargenomen worden. De parafysen zijn filiform (draadvormig), gesepteerd, aan de basis soms gevorkt en aan de top knotsvormig verdikt tot 7-10(-12,5) µm. Hun oranje-rode inhoud verkleurt groen

in lugol-oplossing. De inhoud van de parafysen kristalliseert met toenemende ouderdom van de vruchtlichamen (foto 2C). Het ectaal excipulum bestaat uit een textura globulosa-angularis van dunwandige, hyaliene cellen. Het medullair excipulum is morfologisch zoals het ectaal excipulum, hoewel gemengd met lange cellen als textura intricata. Het medullair en ectaal excipulum zijn niet duidelijk van elkaar gescheiden. De rand bestaat uit textura globulosa met knotsvormig uitgegroeide eindcellen, zonder haren. Alle delen van de apothecia zijn sterk cyanofiel (getest met katoenblauw in melkzuur).

Ecologie

De collectie is afkomstig van een orchideeënweide (hoofdzakelijk *Dactylorhiza maculata*). Ze groeide gedrongen met ongeveer 20 apothecia op een mengeling van schapenmest, modder, gras en kruiden. Opmerkelijk is nog, dat de buitenzijden van de vruchtlichamen dicht met algen overtrokken waren (foto 2A). Dit kan vaak waargenomen worden bij mest bewonende soorten, zodat deze soort – op basis van de ecologische gegevens uit de literatuur – in ieder geval als optionele coprofiel kan beschouwd worden.

Literatuur

Lindemann U. & Alvarado P. (2017) Revision der Gattung *Kotlabaea*, Teil 2: *K. aurantiaca*, *K. carestiae*, *K. danuviana* und *K. trondii* nebst taxonomischen Bemerkungen zu *Boubovia vermiphila*, *Cheilymenia stercoraria* und zur Gattung *Pseudombrophila*. *Zeitschrift für Mykologie* 83/1: 103-126.

Het vermelde tijdschrift met de volledige, Duitstalige beschrijving van de soort en literatuurverwijzingen is beschikbaar in de KVMV-bibliotheek. Het artikel werd vertaald en samengevat door Lieve Deceuninck en nagelezen door Gut Tilkin en Bernard Declercq.

De zeldzame *Buchwaldoboletus lignicola* (Kallenb.) Pilát gevonden in Bokrijk (Genk)

Diane Thora - thoradiane@gmail.com

Inleiding

Vorig jaar las ik een artikel (Billekens & Billekens, 2016) waarin gesteld werd dat de Houtboleet, *Buchwaldoboletus lignicola*, altijd samen gevonden wordt met een andere houtbewoner, de Dennenvoetzwam, *Phaeolus schweinitzii*. De boleet zou voorkomen op al sterk verteerde stammen van coniferen in bossen gelegen op droge, zure zandgrond. In die periode stonden er in de bossen van Bokrijk (Genk) tientallen Dennenvoetzwammen te pronken. Misschien zou de boleet ook hier te vinden zijn. Deze hoop kreeg een deukje toen ik op de website 'First Nature' las: 'very few people get a chance to become familiar with this attractive woodland mushroom'.

Tijdens een wandeling op zondag 4 juni 2017 kreeg ik onverwacht deze prachtige boleet te zien! Bij het zien van een aantal warmbruine boleten hoopte ik als beginnend amateurmycoloog op de Houtboleet. Twee exemplaren gingen mee naar huis voor determinatie. Enig speurwerk, microscopisch én in de literatuur, wees in de richting van de zeldzame boleet. Na een gezamenlijk bezoek met Gut Tilkin aan de vindplaats en haar determinatie kwamen we samen tot de conclusie dat we een opmerkelijke vondst hadden.

Beschrijving

Macroscopie

De hoed is roestig oranjebruin met een diameter van 4-8 cm. Het hoedoppervlak geeft een wollige indruk door de matvilte, in plakjes openbrekende hoedhuid. Hierbij wordt de opvallende gele kleur van het vlees zichtbaar. De hoedrand is duidelijk ingerold (foto 1 en 2). De buisjes zijn licht uitgebocht aangehecht, wat aflopend op de steel. Ze zijn zwavelgeel en verkleuren bij veroudering vuilgeel. Bij druk verkleurt de buisjeslaag spoedig blauwgroen (foto 2). De poriën zijn langgerekt, hoe-

Foto 1: *Buchwaldoboletus lignicola* - Houtboleet (Gut Tilkin)

kig en de buisjes 3-12 mm lang. De steel is 3-8 cm lang en 0,5-2,5 cm breed, licht excentrisch, cilindrisch, versmald naar de basis. De stelen zijn vaak ook vergroeid. De steelkleur is vergelijkbaar met die van de hoed, naar de basis helgeel. Het mycelium is eveneens geel. Het vlees is opvallend geel, hier en daar blauw verkleurend bij druk (zowel hoed als steel). De geur is aangenaam fruitig.

Foto 2: Ingerolde hoedrand + blauwgroen verkleuring van de poriën
(Mathieu Driesen)

Microscopie

De sporen zijn olijfgroen, 6,0-8,1 x 2,7-3,2 μm (foto 3) en subfusiform. De septen van de hyfen hebben geen gespen. De basidia zijn 4-sporig, 17,5-29 x 5,3-8 μm , clavaat; sterigmata 1-3,1 μm lang (foto 4). De cheilocystiden zijn overwegend fusiform, enkele lageniform en meten 16,2-34 x 4,8-10,2 μm .

Foto 3: Sporen (Gut Tilkin)

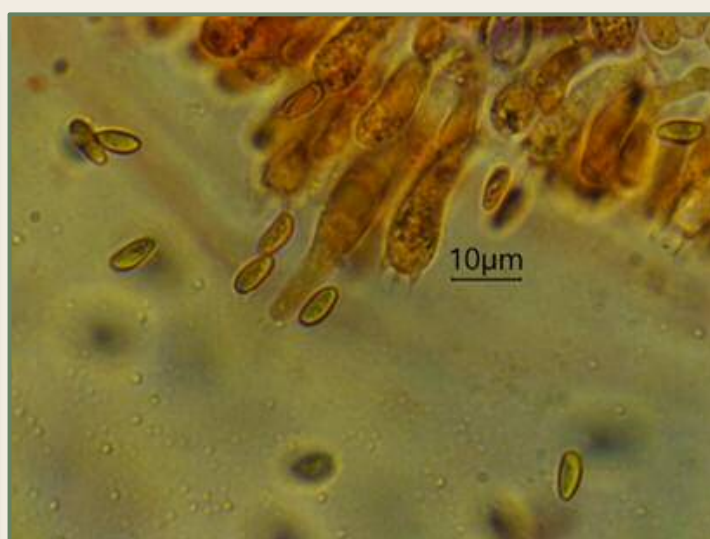

Foto 4: Basidiën en cystide (Gut Tilkin)

Determinatie en bespreking

Voor de determinatie maakte ik gebruik van Breitenbach (1991), Knudsen & Vesterholt (2008) en Noordeloos (2001). Op het eerste gezicht doet de Houtboleet denken aan een uit de kluiten gewassen *Chalciporus piperatus*. Deze heeft eveneens felgeel vruchtvlees. De Peperboleet ziet er echter niet zo wollig uit, is kaneelbruin en heeft niet de typische ingerolde hoedrand van de Houtboleet. Bij Noordeloos (2001) staan beide boleten afgebeeld op dezelfde pagina en valt het verschil onmiddellijk op. De sporen van de Houtboleet zijn kleiner dan die van de Peperboleet.

Buchwaldoboletus lignicola werd beschreven en benoemd als '*Boletus lignicola*' door de Duitse mycoloog Franz Joseph Kallenbach in 1928. De huidige naam '*Buchwaldoboletus lignicola*' werd voor het eerst gebruikt in 1969 door de Tsjechische mycoloog Albert Pilát. Synoniemen zijn *Phlebopus lignicola* (Kallenb.) J.W. Groves en *Pulveroboletus lignicola* (Kallenb.) E.A. Dick & Snell. Bij soortenbank.nl vinden we de boleet terug onder de naam '*Pulveroboletus lignicola*'. Wel-

licht is de naam *Pulveroboletus* te danken aan het poederig voorkomen van de hoedhuid.

Op het eerste gezicht lijkt het prefix 'Buchwaldo' te refereren naar de beuk (Buche) maar het dient gelezen te worden als een eerbetuiging aan de Deense mycoloog Niels Fabritius Buchwald. De boleet werd voor het eerst beschreven in Denemarken.

Ecologie en verspreiding

Buchwaldoboletus lignicola werd gevonden in een gemengd bos ('Eikbos') in Bokrijk, Genk op zure zandgrond. De Biologische Waarderingskaart vermeldt de aanwezigheid van eiken-berkenbos en bospercelen met gemengd loofhout en naaldhout. Een deel van het aanwezige bos werd reeds afgebeeld op de Ferrariskaart. Het gaat bijgevolg over historisch stabiel bos. Het bos telt talrijke dennen- en sparrensoorten als resultaat van een lange traditie van het verzamelen en kweken van bijzondere soorten.

De Houtboleet werd aangetroffen bij een zwaar door bruinrot aangetaste, geknakte conifeer. De determinatie van de dode naaldboom werd door domeinwachter Johan Vangeel bevestigd als *Picea sitchensis*, de Sitkaspar. Aan de steelbasis kleefden enkele stukjes hout. In de onmiddellijke nabijheid stonden en lagen nog de resten van *Phaeolus schweinitzii*. Twee maanden na de eerste waarneming van *Buchwaldoboletus lignicola* (31 juli) is op dezelfde plaats de frisgele kleur van een jong exemplaar van een Dennenvoetzwam te zien. Het samen voorkomen van de Houtboleet met de Dennenvoetzwam heeft de hypothese opgeworpen dat de soort mogelijk parasiteert op of in symbiose leeft met het mycelium van de Dennenvoetzwam. Tijdens de twee maanden na de eerste waarneming verschenen na enkele regenbuien herhaaldelijk nieuwe exemplaren van de Houtboleet. Alhoewel de Dennenvoetzwam rijkelijk voorkomt in het betreffende bos, heb ik tot nu toe geen andere Houtboleten aangetroffen. De Houtboleet kent een saprotrofe levenswijze, dit in tegenstelling tot de gangbare boleten die symbionten zijn. Over de exacte levenswijze heb ik nauwelijks literatuur teruggevonden.

De soort is zowel in Vlaanderen als Nederland zeldzaam tot zeer zeldzaam; tegelijkertijd is de boleet een kosmopoliet. In Vlaanderen werden tot op heden 5 vondsten geregistreerd, telkens bij naaldbomen. In Nederland wordt de *Buchwaldoboletus lignicola* op de Rode lijst vermeld als gevoelig. Een vermelding op Zoete kers is te vinden bij Alessio (1985).

Met enige fierheid kan ik medelen dat dit de eerste vondst in Limburg is!

Literatuur

- Alessio, C. (1985). *Boletus* DILL, ex L. (sensu lato). In *Fungi Europaei* 2. Biella Giovanna, Saronno.
- Billekens, A. & C. (2016). Opmerkelijke boleten: De zeer zeldzame *Buchwaldoboletus lignicola* (Houtboleet) nu ook in Limburg. *PSL-Nieuws nr. 1*.
- Breitenbach, J. & Kränzlin, F. (1984). *Pilze der Schweiz* (Band 3). Verlag Mykologia, Luzern.
- Criel D. e.a. (2013). Bos- en aanvullend landschapsbeheerplan, eindrapport – consultatieversie. Grontmij, Gent.
- Knudsen, H. & Vesterholt, J. (2008). *Funga Nordica: Agaricoid, boletoid and cyphelloid genera*. vol. 1. Nordsvamp, Copenhagen.
- Migliorini D. & Santini A. (2012). Notes on the genus *Buchwaldoboletus*, Basidiomycetes fungi related with forest trees. In *XIII Conference "Root and Butt Rot of Forest Trees" IUFRO Working Party 7.02.01*.
- Noordeloos M. (2001). Hoe geraak ik thuis in de boleten – 4: van Peperboleet tot Schubbig boleet: de 'kleinere' geslachten van de Boletaceae en de Strobilomycetaceae. *Coolia* 44/1: 12-18.
- Pouzar Z. (Ed.) (2005). Central European genera of the Boletaceae and Suillaceae, with notes on their anatomical characters. *Czech Mycology, Vol. 57, No. 1-2*.
- <http://www.first-nature.com/fungi/buchwaldoboletus-lignicola.php>

Elk jaar vinden we tijdens onze talrijke excursies een groot aantal nieuwe soorten voor Vlaanderen naast heel zeldzame soorten en soorten die al tientallen jaren uit onze lijsten verdwenen zijn. Deze verrassende vondsten komen zelden in beeld, soms voor een beperkt publiek op een bijzondere vondsten-avond of op de jaarlijkse mycologendag. In deze rubriek willen we deze soorten een gezicht geven via een korte beschrijving, een beknopte literatuuropgave en enkele foto's.

Coprinopsis ochraceolanata (Bas) Redhead, Vilgalys & Moncalvo – Geelvezelig hazenpootje

Gut Tilkin

Waarneming

In het midden van de zeer droge aprilmaand 2017 vond Jan Cornelis in zijn tuin te Houthalen een bundeltje opvallende paddenstoelen met een gelig hoedje en een lange witte steel (foto 1). Ze groeiden op hakselmateriaal van loofhout uit eigen tuin, dat het jaar ervoor was aangebracht. Ze stonden tussen Overblijvende ossentong en gecultiveerde Gele dovenetel. Jan bracht enkele vruchtlichamen mee naar onze donderdagwandeling, maar niemand kon er dadelijk een naam aan geven. Het uitzicht deed onmiddellijk denken aan een inktzwam, al waren de plaatjes op dat moment nog maagdelijk wit.

Foto 1: *Coprinopsis ochraceolanata* op hakselhout (Jan Cornelis)

Foto 2: *C. ochraceolanata* - detail (Jan Cornelis)

Beschrijving

Macroscopie

Het nog niet opgeplooid vruchtlichaam had een bleekgeel conisch hoedje met stompe top, tot 16 mm hoog en 13 mm breed. Het hoedje was volledig bekleed met een zeer dicht bleekgeel velum van lange, dunne vezels die op de top een soort viltig donkerder kapje vormden (foto 2). De helderwitte steel was 60 mm lang met een diameter van 5 mm en volledig bedekt met vezels. De lamellen stonden dicht op elkaar, vrij van de steel en waren eerder smal. Het reeds ingedroogde exemplaar heeft zich verder niet ontplooid en vertoonde geen noemenswaardige geur.

Microscopie

Het velum is opgebouwd uit langwerpige, cilindrische tot spoelvormige cellen die geel geïncrusteerd zijn en soms aan de septen ingesnoerd (foto 3). Deze incrustaties komen los in ammoniak. De sporen zijn ellipsoïd, 9,4-11,8 x 4,6-6,2 μm , met kiemporus (foto 4). Cheilocystiden werden niet gemeten.

Determinatie

Met de sleutel van Jos Volders (2013) kwamen we vlot uit op *Coprinopsis ochraceolanata* of Geelvezelig hazenpootje. Tot eenzelfde besluit leidde ook de sleutel van Uljé (2005).

Het verschil met Gewoon hazenpootje wordt macroscopisch gemaakt door het duidelijk gele velum bij jonge exemplaren en microscopisch door o.a. de sterk geïncrusteerde velumcellen.

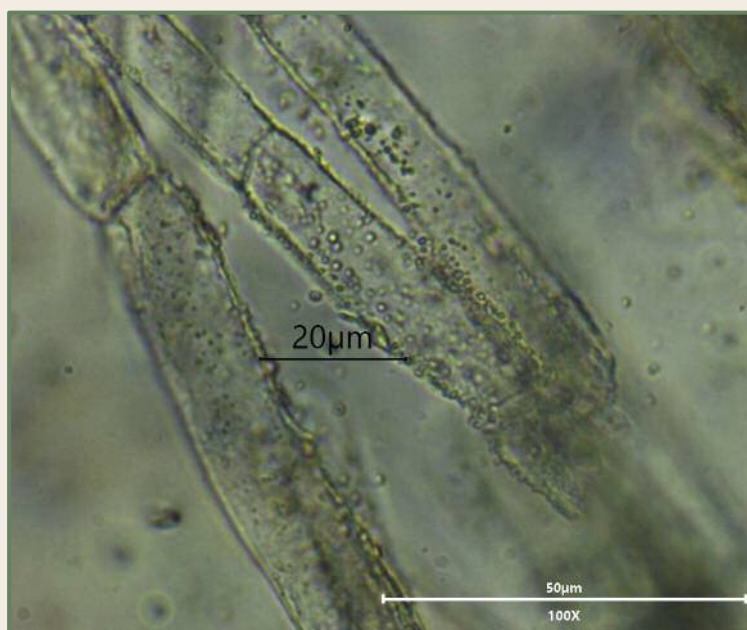

Foto 3: *C. ochraceolanata* - geïncrusteerde velumcellen

Foto 4: *C. ochraceolanata* - sporen (Luc Lenaerts)

Verspreiding

Geelvezelig hazenpootje is een terrestrische saprotroof, gevonden op houtspaanders of maaisel en was op het ogenblik van onze vondst op slechts 2 andere plaatsen aangestipt in de verspreidingskaart van de KVMV-website. De Verspreidingsatlas van de Paddenstoelen in Nederland vermeldt de soort als zeldzaam.

Een week na deze vondst kregen we op een determinatieavond in Diest opnieuw het Geelvezelig hazenpootje onder de loep, uit Herselt, gevonden langs een populierenbos waar takken gehakseld werden.

Bronnen

Uljé K. (2005). "Coprinus", Flora Agaricina Neerlandica, deel 6: 22-109.

Volders J. (2012). Inktzwammen op naam brengen via het substraat. 2. Inktzwammen op hout. *Sporen* 5/3: 13-20.

<http://www.kvmv.be/>

<https://www.verspreidingsatlas.nl/paddenstoelen>

Leptosphaeria bellynckii (Westendorp) G. Winter - Salomonszegelvulkaantje

Marcel Heyligen

Waarneming

In het grensoverschrijdende bosgebied, tussen Mheer en 's Gravenvoeren, werd op 16-04-2015 *Leptosphaeria bellynckii* voor Vlaanderen herontdekt op stengels van *Polygonatum multiflorum* (Gewone salomonszegel). Een excursie in het landschap van het Hoogbos, met haar uitgesproken reliëf, is een hoogdag voor Mycolim. De Steegstraat in Mheer richting 's Gravenvoeren biedt een mooi vertrekpunt. Het wandelpad loopt op het diepste punt van het dal in een oase van stilte en rust met een rijke fauna en flora.

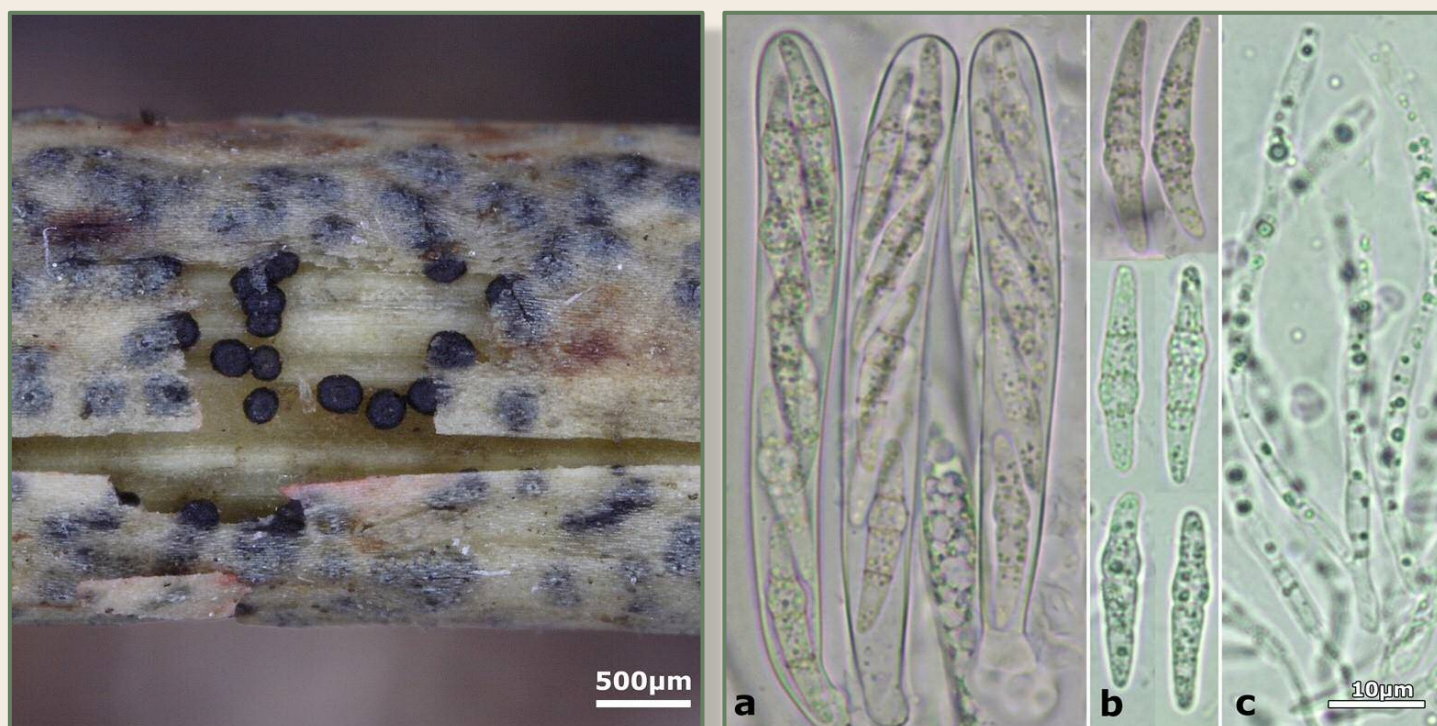

Foto: *L. bellynckii* en microscopische kenmerken: a. asci, b. sporen, c. parafysoïden (Marcel Heyligen)

Beschrijving

Macroscopie

De vruchtlichamen staan verspreid onder de epidermis van oude stengels en worden goed zichtbaar door de stengels een tijdje in water te weken. De ingedeukte bolvormige perithecia zijn zwart, 150-300 µm in diameter en 100-200 µm hoog. De wratachtige porus (ostiole) waardoor de sporen naar buiten gaan, is kort cilindrisch en staat centraal.

Microscopie

De asci zijn cilindrisch clavaat, de top versmalt naar beneden in een knoestig verdikte voet, 62-72 µm lang, 8-9 µm breed, 8-sporig, omgeven door draadvormige, op parafysen lijkende hyfen (parafysoïden). De sporen liggen in 1-2 rijen, zijn spoelvormig, licht gebogen, hyalien, met 3 dwarssepten. De tweede cel is lichtjes gezwollen, de eindcellen smal verlengd, niet of weinig ingesnoerd bij de septen, 22-25 µm lang, 4-4,5 µm breed.

Determinatie

Door de typische sporen en het voorkomen op kruiden wordt de link naar *Leptosphaeria* snel gelegd. Ook onze niet meer te missen Ascomycota Standaardlijst is een hele hulp bij het zoeken op substraat. Met deze wetenschap was het vrij vlot sleutelen met de voorlopige Dothideomycetes-sleutel van Declercq (2014, ined).

Bij Müller (1950) vinden we een volledige beschrijving van de soort samen met een aantal andere *Leptosphaeria*-soorten. Het Salomonszegelvulkaantje zou ook voorkomen op Lelietje-van-dalen of Meiklokje (*Convallaria majalis*).

Op de site van de Nederlandse Mycologische Vereniging is een nieuwe soort sleutel *Leptosphaeria* s.l. te downloaden.

Verspreiding

Deze ascomycete blijkt bijzonder zeldzaam te zijn. Op de Nederlandse verspreidingskaart komt hij nog niet voor. Tijdens de excursie in Riemst (Caestert) op 25-04-2015 en 06-05-2017 wordt de soort opnieuw in 2 IFBL-hokken gevonden en op 12-05-2016 en 06-05-2017 in Riemst (Opkanne). Het is wel opvallend dat ze enkel gevonden werd in gebieden die rijk zijn aan kalk. Het kan toeval zijn maar op de honderden droge stengels die werden meegenomen uit verschillende gebieden werd er nog geen enkel exemplaar gevonden.

Exsiccaat: MH2015/054BR

Literatuur

Declercq B. (2014). Dothideomycetes (Ascomycota) in Western Europe, key to species. Ined.

Müller E. (1950). Die schweizerischen Arten der Gattung *Leptosphaeria* und ihrer Verwandten. *Sydowia* 4: 185-395.

<https://www.allesoverpaddenstoelen.nl/Aop2.html> (→ Ascomycetenproject → Soort sleutels)

Peziza subisabellina (Le Gal) Blank, Häfner & Hohmeyer – Kardinaalsbekerzwam

Martine Verbiest

Waarneming

Foto 1: *Peziza subisabellina* (Kardinaalsbekerzwam)

In Aarschot in een wilgenvloedbos grenzend aan een vijver in mijn tuin, ga ik regelmatig op zoek naar paddenstoelen. Dit bos staat in de winter blank en is dus een heel vochtig biotoop. Tijdens de droogteperiode in mei was er niet veel te vinden. Maar na enkele fikse regenbuien begin juni, werd het tijd om weer op zoektocht te gaan; 'een toertje rond de vijver', zeg ik dan. Op een hoop takken en stammen die kriskras door elkaar lagen, was de prachtige kleur van enkele bekerzwammetjes al van op afstand te zien. Het waren verschillende jonge en oudere exemplaren die op het snijvlak van een

dode tak van Chinese blauwe regen (*Wisteria sinensis*) stonden. Iets verderop stond een prachtexemplaar (foto 1) op een oude bijna vergane, bemoste stam, vermoedelijk van *Salix*. Na wat foto's en met een klein exemplaar op zak keerde ik blij huiswaarts. Microscopie thuis leverde niet dadelijk een resultaat op. Té nieuwsgierig om wat het zou kunnen zijn, zette ik foto's op de facebookgroep "Ascomycetes of the world". Daar werd onmiddellijk gereageerd met de naam *Peziza subisabellina* of Kardinaalsbekerzwam.

Beschrijving

Macroscopie

De vruchtlichamen (apothecia) zijn aanvankelijk bekervormig. Ze worden bij het ouder worden schijf- tot bolvormig en zijn dan dicht aanliggend op het substraat. Het hymenium kan variëren van donker purperbruin over baksteenrood naar roze en zelfs naar heel bleke tinten. Bij oudere exemplaren, gaat de kleur meer vervagen naar lichtbruin. De grootte van volwassen exemplaren schommelt tussen 20 en 40 mm diameter. De vruchtlichamen zijn vlezig, soms met wat plooien en redelijk broos, met bleek vruchtvlies. Het hymenium is het meest intens gekleurd en lijkt fluweelig. De buitenzijde is veel lichter van kleur, vooral naar de basis toe.

Foto 2: Sporen, parafysen en ascus-top (Marcel Heyligen)

Foto 3: Blastosporen (Marcel Heyligen)

Microscopie

De asci zijn cilindervormig en smaller aan de basis, 8-sporig, 280-300 x 13-20 μm, hyalien en J+. Onrijpe asci kunnen J- zijn, waardoor getwijfeld kan worden aan *Peziza*. De sporen zijn elliptisch, glad en met weinig druppeltjes aan beide polen (foto 2). De sporenmaten zijn: (17,9)19,3-22,7(24,9) x (10,6)10,8-13,5(16,8) μm (metingen door Marcel Heyligen). Aan overrijpe sporen zijn vaak blastosporen aanwezig. Dit zijn ongeslachtelijke sporen gevormd door knopvorming (foto 3). De parafysen zijn cilindrisch met een clavate top (8-10 μm).

Determinatie

De determinatie gebeurde door de facebookgroep 'Ascomycetes of the world' op basis van de macroscopische kenmerken en de sporeneigenschappen. Later werd deze determinatie tijdens een microscopieavond te Diest bevestigd door Marcel Heyligen, die ook de microscopiefoto's maakte, waarvoor dank! In de literatuur die bij de determinatie gebruikt werd, zijn er toch wat verschillen in afmetingen van de sporen te merken. In een publicatie van Van Vooren & Valde (2006) lezen wij 22-29(34) × 11-15 (19) µm. Bij Van Vooren (2014) zien wij 19-23,5(25) × 10,5-12(14) µm.

Voorkomen en verspreiding

De soort is zeldzaam in Vlaanderen en op de verspreidingskaart van de KVMV zijn slechts 5 vindplaatsen aangestipt. In de verspreidingsatlas van NMV staat de soort eveneens als zeldzaam vermeld. De Kardinaalsbekerzwam kan voorkomen op humus en plantenresten, maar ook op de grond, op brandplekken en rottend loofhout.

Exsiccaat: MV/2017/04

Bronnen

Van Vooren N. & Valade F. (2006). <https://www.researchgate.net/publication/259483986>

Van Vooren N. (2014). Cahiers de la FMBDS n°4. <http://fmbds.org/commander/>

bestuursnieuws

Reglement tot het verkrijgen van ondersteuning voor DNA-extractie en sequenzen van collecties

Indien leden van de KVMV ondersteuning wensen te verkrijgen voor DNA-extractie en sequenzen van collecties, dan kan dit onder de volgende voorwaarden, die opgesteld zijn door de Raad van Bestuur.

- ◆ Er is een gemotiveerde aanvraag van het KVMV-lid om één of meerdere collecties moleculair te onderzoeken waaruit blijkt dat de aanvrager een goede taxonomische kennis heeft van de groep, goed in staat is een bijzondere vondst of taxonomische uitdaging te herkennen en de intentie heeft hierover te publiceren.
- ◆ De collecties die moleculair onderzocht worden, dienen goed gedocumenteerd te zijn: foto, macroscopische beschrijving, uitvoerige ecologische data, geïllustreerde microscopische analyse.
- ◆ Elke aanvraag wordt door de Raad van Bestuur of een delegatie daarvan geëvalueerd om uiteindelijk te beslissen of er een budget door de KVMV kan worden voorzien.
- ◆ Afhankelijk van de taxonomische groep wordt bekeken of het sequenzen in Plantentuin Meise of bij de Onderzoeksgroep Mycologie van Universiteit Gent gebeurt. Aan de aanvrager wordt minimaal een ruwe, onbewerkte sequentie bezorgd. De leden dienen zelf de ruwe data van sequenties te verwerken of kunnen geholpen worden via specialisten in het binnen- of buitenland.

Raad van Bestuur van de Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging

Omtrent de Nederlandse naamgeving van ascomyceten

door Durius Clericus

Het is de aandachtige lezer van het populair-wetenschappelijke tijdschrift *Sporen* niet ontgaan dat een recente bijlage geheel gewijd was aan de Nederlandse naamgeving van zwammen. De paritair samengestelde Commissie Nederlandse Namen (CNN) coördineert deze taak, waarbij in de eerste plaats stabiliteit nagestreefd wordt. Dit initiatief werd hier in Vlaanderen positief onthaald, gaande van een goedkeurend knikje tot een “eindelijk” voor hen die de zaak van meer nabij volgden. Er is immers een tijd geweest dat wij, Vlamingen, weinig in dit soort pap te brokken hadden.

Anderzijds verscheen recent de *Standaardlijst van Ascomycota van Vlaanderen en het Brussels Gewest* als bijlage van het tijdschrift *Sterbeekia*. Een indrukwekkende lijst, maar een lijst blijft een saai ding. Gelukkig werd die opgeluisterd met enkele mooie foto's. Aldus kwam die lijst in handen van een geïnteresseerde niet-mycoloog. Die bleek verrast te zijn door de Nederlandse namen van deze zwammetjes. Klinkklare poëzie vond hij die. De Vlaamse media hadden, vermoedelijk in de hand gewerkt door nieuwsschaarste, bijzondere aandacht voor die nieuwe Nederlandse namen en ook de lezers hadden er op hun beurt oren (eigenlijk ogen) naar. Deze reacties hebben me wakker geschud.

Welluidendheid en poëtische uitstraling moeten naar mijn mening even belangrijke criteria worden bij de naamkeuze als het wetenschappelijk onderbouwd zijn ervan. En vermits het de bedoeling is ook de toekomstige generaties met deze nieuwe namen op te zadelen, mag er zeker niet over één nacht ijs geschaatst worden. De CNN zou één en ander kunnen promoten door bijvoorbeeld jaarlijks een *Mooiste nieuwe zwammennaam* uit te roepen. Maar hoe moet je nu in godsnaam voor die massa kleine hebbedingetjes een Nederlandse naam bedenken?

Voor de overgrote meerderheid zijn de vruchtlichaampjes van ascomyceten inderdaad klein tot petieterig. De naamgeving wemelt dan ook van de verkleinwoordjes, om zelfs Wendy Van Wanten jaloers te maken (hoewel voor de belangrijkste karakteristieken van deze dame niet direct een verkleinwoordje kan gebruikt worden).

De klusser met dienst heeft dan maar, om inspiratieloze ontdekkers van nieuwe soorten én de CNN ter hulp te schieten, enkele namen bedacht. Hier komen ze!

De talrijke schimmels van een naam voorzien is een heikel punt. *Penicillium* is een veel voorkomende schimmel met karakteristieke conidiomata (conidiën vormende vruchtlichamen) in de vorm van een penseel of kwispel. Ze vormen viltige overtrekjes die verschillende kleuren kunnen aannemen. Zo'n rozig of groen overtrekje zouden we resp. *Blozend kwispelstaartje* en *Groenbepoederd scheerborsteltje* kunnen noemen. Andere conidiomata vormen pycnidia, gesloten vruchtlichamen, die soms conidiën in de vorm van gekrulde draden extruderen. *Oranje worstendraaiertjes* en parasiterende *Valse pensenspuitertjes* wachten er op hun Nederlandse naam.

Pyrenomyceten overklassen in aantal de discomyceten, zodat het probleem m.b.t. de naamgeving er het meest acuut is. Ze zijn, op een paar ordes na, allemaal zwart en nogal eens mammiform, zoals dat heet. De vruchtlichamen van

enkele genera vertonen een overlangse spleet (waar de CNN in hogergenoemde bijlage het ten andere uitvoerig over had). Binnen afzienbare tijd kunnen we dus een *Rondborstig hangertje* of een *Gezellig koolspleetje* in de lage landen zien opduiken. Klinkt in ieder geval veel beter dan een *Lusteloos zwartkijktje*. Het *Slechtgeschoren roetsnoetje* of *Kalend wipneusje* is dan weer toepasselijk voor extra kort of zwak behaarde soorten, al dan niet met kromme snavel. Pyrenomyceten komen ook graag deels verzonken op mest voor. Het *Bekakt onderkruipertje* wacht dus om ontdekt te worden.

Ook de discomyceten verdienen onze aandacht. *Opgewonden keutelzoenertje* zou een passende naam kunnen zijn voor één van de talloze rode schijfzwammetjes op mest. En om niet steeds met *schoteltjes* te blijven aandraven lieten we ons inspireren door ander keukengerei en stellen o.a. *Gesteeld pruttelpotje*, *Gespikkeld ondertasje* en het waterminnend *Pluizig plaspannetje* voor.

En tenslotte, om de staldeur te sluiten nadat het naamloze paard al lang gaan lopen is, wat dacht je van de *Meedogenloze mierenmelker* voor een dodelijke, op mieren parasiterende schimmel, het *Schuchter schaduwshoteltje* en het *Bultig bastbrekertje*? En zo kunnen we nog uren doorgaan, maar de hoofdredacteur zag dat niet zo zitten.

afdelingsnieuws

12 jaar geleden nam Peter Verstraeten het voorzitterschap van de Oost-Vlaamse Mycologische Werkgroep over van Prof. Paul Van der Veken. Peter heeft de werkgroep al die tijd enthousiast en begeistert bestuurd. Hij maakte ondertussen ook lang deel uit van het K.V.M.V.-bestuur en was op veel vlakken een bruggenbouwer. Hij stimuleerde contacten tussen de verschillende deelverenigingen zowel binnen K.V.M.V. als binnen de verschillende groeperingen in O.V.M.W., maar ook tussen jong en oud. We weten allemaal dat vergrijzing een probleem is binnen onze mycologische bevolking. Daarom is het een plezier te zien hoe Peter zich steeds inzet om studenten en jonge leden mee te tronen op Cortinarius- en andere excursies. Even heen en weer naar de andere kant van het land met een auto vol jeugd is voor hem nooit te veel gevraagd. Op veel van onze activiteiten verwent hij ons met zijn schitterende foto's van gordijnzwammen, boleten en veel ander moois, steeds voorzien van een spraakwerval aan woorden tot dewelke zijn grote liefde voor paddenstoelen hem inspireert.

Ik neem graag de fakkel van hem over, wetende dat hij me steeds zal blijven steunen met zijn nooit aflatend mycologisch enthousiasme én wetende dat ik er een even enthousiaste jonge secretaris bij krijg, nl. Nathan Schoutteten. Samen willen we van de O.V.M.W. een actieve en goed draaiende werkgroep blijven maken!

Mieke Verbeken

Nieuwtjes uit recente tijdschriften (10.3)

Wim en Roosmarijn Veraghtert-Steeman

wim.veraghtert@gmail.com - roosmarijn.steeman@natuurpunt.be

Schweizerische Zeitschrift für Pilzkunde 4/2016

B. Senn-Irlet, F. Delmenico & L. Beenken beschrijven de eerste vondst van *H. ellipso sporum* voor Zwitserland. Deze soort lijkt sterk op *H. repandum* en *H. rufescens*, maar onderscheidt zich door grotere, duidelijk elliptische sporen en meestal kleinere vruchtlichamen.

Over de waarneming van de zeldzame, behaarde kurkstekelzwam *Hydnellum mirabile* brengt P. Buser verslag uit. J.-P. Monti en Y. Delamadeleine schreven een artikel over de verschillende levenswijzen van paddenstoelen waarbij begrippen zoals habitat, mycorrhiza, fagocytose, substraat... worden uitgelegd.

Field Mycology Volume 17 (4) oktober 2016

A. Henrici, A. Lucas & S. Rogerson wijden portret nr. 68 aan *Mycena rhenana*, een kleine mycena met geplooid hoed op katjes van Els. Deel 1 over mycologische microscopie door M. Storey gaat over het kiezen van het juiste materiaal: wat zijn de eigenschappen van een geschikte microscoop voor determinatie van paddenstoelen. A. Overall focust op de macro- en microscopische verschillen tussen *Ganoderma australe* en *G. applanatum*, twee tonderzwammen die vaak met elkaar verward worden.

Coolia 60 (3) – 2017

Een verslag van het Cristella-weekend (aphyllophorales-werkgroep) in november 2016 wordt gebracht door A. van der Putte en H. Remijn. Bij dit artikel worden foto's toegevoegd van onder andere *Tomentella crinalis*, *Flagelloscypha libertiana*, *Podospora vesticola*, *Ascobolus immersus*, *Hypochnicium wakefieldiae*... Bij dit artikel werd ook een "voorlopige" sleutel voor het genus *Diatrypella* in Nederland toegevoegd. A. van den Berg beschrijft een recente vondst van de zeldzame *Peziza boltonii*, gevonden in een zandheuveltje dat door het omvallen van een Beuk was ontstaan. Een nieuwe schijfzwam voor Nederland, *Encoelia fimbriata*, wordt beschreven door M. Jagers. De laatste ontwikkelingen in de classificatie van deze en verwante soorten worden kort ter discussie gesteld. Vervolgens brengen I. Somhorst en M. Veerkamp paddenstoelennieuws uit Groningen met twee opvallende korstkogelzwammen: *Hypoxylon subticinense* en

Hypoxylon ticinense. De relatie tussen bodemchemie en mycoflora in sparrenbossen in Drenthe werd onder de loep genomen door E. Brouwer, R. Chrispijn en E. Arnolds. Hierbij wordt geconcludeerd dat sparrenbossen op voormalige landbouwgrond slechts een beperkte mycoflora bezitten, terwijl sparrenbossen op voormalige heidegebieden een rijkere mycoflora kunnen hebben. Zolang er niet teveel stikstof in de bodem zit, kan er een rijke mycoflora aanwezig zijn. N. en M. Dam stelden een verslag op van de binnenlandse werkweek in 2016 met bijdragen van Y. Dijkman, E. van den Dool, E. Osieck en H. Wassink. De titel van dit verslag is "Droogteminnende paddenstoelen van Nederland" omdat er in september vorig jaar bijzonder weinig neerslag viel. Toch werden 513 soorten genoteerd, waaronder bijzonderheden als *Miladina lecithina*, een nieuwe soort voor Nederland, gelijkend op grote druppelzwammen gevonden op drijfhout. Aan dit artikel wordt ook een sleutel voor het op naam brengen van de 4 *Helmintosphaeria*-soorten op basidiomyceten toegevoegd. N. Dam, M. Gotink & M. Veerkamp beschrijven namens de karteringscommissie de nieuwe app voor offline invoer van paddenstoelenwaarnemingen in het veld. I. Bruggeman bericht ons over een soort die je gemakkelijk over het hoofd ziet: *Phlebiella fibrillosa*.

Svampe 75 2017

M. Jeppon brengt verslag uit van de eerste vondst van *Lycoperdon lambinonii* voor Denemarken. Deze zeldzame stuifzwam, die sterk lijkt op *L. molle* en in heel Europa wordt gevonden, is wellicht vaak over het hoofd gezien. T. Lassoë bespreekt een aantal zeldzame soorten die recent werden waargenomen in Denemarken: *Climacodon septentrionalis*, *Inocybe stenospora*, *Coprinellus verrucispermus*, *Mycocacia bispora*, *Stephanoma tetracocum*, *Tetragoniomyces uliginosus*... Het verhaal van twee nieuwe soorten voor Denemarken, *Blasiphalia pseudogrisella* en *Contomyces rosellus*, wordt gebracht door H. Knudsen en A.L. Tsing.

Der Tintling 1-2017

Portret nr. 195 behandelt *Entoloma undatum*. C. W. Fischer brengt een beeldrijk verslag uit van zijn paddenstoelenwaarnemingen in Bolivia. G. Graf blikt terug op het jaar 2016 met

foto's van bijzondere vondsten als *Tricholoma equestre*, *Helvella fusca*... W. Peltz brengt verslag uit van de kartering van paddenstoelen op de Mehlinger Heide met soorten als *Inocybe kriegsteineri*, *Entoloma cetratum*, *Panus torulosus*, *Tricholoma imbricatum*, *Baeomyces roseus*... Vervolgens brengt M. Wilhelm nog enkele speciale paddenstoelenwaarnemingen samen in een artikel: *Leucoagaricus sericifer*, *Aleurodis-*

cus wakefieldiae, *Chlorociboria glauca*, *Lactarius zonarioides*, *Conocybe moseri*... Het relaas van de vondst van *Leucocoprinus heinemannii* (een witte champignonparasol met een purperzwarte verkleuring) wordt gebracht door B. Schultheis. De vondst van *Lepiota elaiophylla* in de pot van een Yucca-palm wordt uit de doeken gedaan door G. Schabel. Tot slot behandelt Portret 196 *Melastiza chateri*.

Inhoud

1	Editoriaal	<i>M. de Haan</i>
2	Excursiekalender	
4	Educatieve bijeenkomsten	
7	AMK Afdelingsnieuws	
8	<i>Cheilymenia stercoraria</i> (Scharlaken borstelbekertje)	<i>F. Bartholomeeussen</i>
13	<i>Buchwaldoboletus lignicola</i> (Houtboleet)	<i>D. Thora</i>
16	Verrassende vondsten kort toegelicht (2)	<i>Div. - red. G. Tilkin</i>
	<i>Coprinopsis ochraceolanata</i> (Geelvezelig hazenpootje)	<i>G. Tilkin</i>
	<i>Leptosphaeria bellynckii</i> (Salomonszegelvulkaantje)	<i>M. Heyligen</i>
	<i>Peziza subisabellina</i> (Kardinaalsbekerzwam)	<i>M. Verbiest</i>
21	KVMV Bestuursnieuws	<i>RvB</i>
22	Omtrent de Nederlandse naamgeving van ascomyceten	<i>D. Clericus</i>
23	OVMW Afdelingsnieuws	<i>M. Verbeken</i>
24	Nieuwtjes uit de recente tijdschriften	<i>R. Steeman / W. Veraghtert</i>

Colofon

SPOREN is een uitgave van de KVMV, de Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging vzw.

Afdelingen: Antwerpse Mycologische Kring (AMK), Mycologische Werkgroep Limburg (Mycolim), Oost-Vlaamse Mycologische Werkgroep (OVMW) en Zelfstandige Werkgroep voor Amateurmycologen (ZWAM).

Voorzitter: Myriam de Haan

Leopoldstraat 20, bus 1.1, 2850 Boom - 03 888 75 14 - myriam.de.haan@skynet.be

Ondervoorzitter: Mieke Verbeken

Predikherenstraat 37, 8750 Wingene - 051 65 89 80 - mieke.verbeken@ugent.be

Penningmeester: Lieve Van Boeckel-Deceuninck

Alexander Franckstraat 235 - bus 3, 2530 Boechout - 03 455 01 27 - 0475 268 167 - lieve.deceuninck@skynet.be

Secretaris: Dieter Slos

Weitingstraat 8, 9881 Aalter - 09 374 63 11 - dieterslos@gmail.com

Ledenadministratie: Robert De Ceuster

Kloosterbergstraat 34, 3290 Diest - 013 33 57 96 - robert.de.ceuster@scarlet.be

Overige bestuurders:

André De Kesel, Haesaertsplaats 15, 2850 Boom - 0473 927 926 - andre.dekesel@plantentuinmeise.be

Georges Buelens, Grensstraat 56, 3271 Averbode - 0471 205 014 - georges.buelens@telenet.be

Gut Driesen-Tilkin, Kruisheideweg 32, 3520 Zonhoven - 011 72 59 24 - driesen.tilkin@gmail.com

Richard Pawlowski, Naaldert 8, 3550 Heusden-Zolder - richard.pawlowski@scarlet.be

Roosmarijn Steeman, Bist 66, 2500 Lier - 0485 68 88 48 - roosmarijn.steeman@gmail.com

Wim Veraghtert, Bist 66, 2500 Lier - 0496 97 87 79 - wim.veraghtert@gmail.com

Internet: KVMV: www.kvmv.be

AMK, MYCOLYM, OVMW en ZWAM vindt u onder de rubriek "Afdelingen"

Verantwoordelijke bibliotheek:

Lucy de Nave, Jan Van Rijswijcklaan 277, 2020 Antwerpen - lucy.denave@antwerpen.be

FUNBEL

Secr.: Emile Vandeven, Kleinewinkellaan 53 bus 1, 1853 Strombeek-Bever, 02 267 74 18 - vandeven.emile@skynet.be

Lidmaatschap KVMV 2017: bedraagt 21 euro (gezinslidgeld 23 euro), te storten op de rekening IBAN BE17 7370 1875 7621 (BIC-code KREDBEBB) van de Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging, Groenenborgerlaan 171, 2020 Antwerpen. Voor buitenlandse leden bedraagt het lidmaatschap 28 euro (30 euro voor een gezin). De eventuele bankkosten worden gedragen door de opdrachtgever. *Sterbeekia* en de nieuwsbrief *Sporen* (4 maal/jaar) zijn begrepen in het lidgeld.

Sporen

Verantwoordelijke uitgever: Danny Minnebo, Kleine Molenstraat 19, 9290 Overmere

Redactieleden: Georges Buelens, Robert De Ceuster, Gut Tilkin, Lieve Deceuninck en Peter Verstraeten

Eindredactie en lay-out: Danny Minnebo - 09 367 95 49 - minnebo.troch@pandora.be

Ieder lid kan publiceren in *Sporen*. **Teksten** voor volgend nummer moeten **vóór 1 november 2017** gemaild worden naar het redactielid van zijn afdeling:

AMK	> Lieve Deceuninck	- lieve.deceuninck@skynet.be
MYCOLIM	> Gut Tilkin	- driesen.tilkin@gmail.com
OVMW	> Peter Verstraeten	- verstraeten.peter@skynet.be
ZWAM	> Georges Buelens	- georges.buelens@telenet.be

Foto's of figuren in de tekst worden best nog eens afzonderlijk meegestuurd als beeldbestand, bijvoorbeeld .jpg.

COPYRIGHT ©

Het copyright voor tekst en illustraties van de artikels berust bij de Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging (KVMV). Auteurs behouden het recht om de eigen tekst en illustraties voor andere doeleinden te gebruiken. Het is niet toegestaan volledige of gedeelten van artikels of illustraties over te nemen zonder toestemming van de redactie.

ISSN 2030-367X